

2021 m. balandžio 29 d., ketvirtadienis

P9_TA(2021)0162

COVID testavimo prieinamumas ir įperkamumas**2021 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl COVID-19 testavimo prieinamumo ir įperkamumo (2021/2654(RSP))**

(2021/C 506/16)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 4, 6, 9, 114, 153, 168, 169 ir 191 straipsnius,
 - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,
 - atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 17 d. pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl sąveikiųjų skiepijimo, tyrimo rezultatų ir persirgimo liga pažymėjimų išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistemos, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu (skaitmeninis žaliasis pažymėjimas) (COM(2021)0130),
 - atsižvelgdamas į dabartines tarptautines sveikatos priežiūros taisykles,
 - atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 28 d. Komisijos rekomendaciją (ES) 2020/1595 dėl COVID-19 tyrimų strategijų, įskaitant greitųjų antigenų testų naudojimą ⁽¹⁾,
 - atsižvelgdamas į 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje ⁽²⁾,
 - atsižvelgdamas į 2021 m. sausio 21 d. Tarybos rekomendaciją dėl bendros greitųjų antigenų testų naudojimo ir patvirtinimo sistemos ir COVID-19 tyrimų rezultatų tarpusavio pripažinimo Europos Sąjungoje ⁽³⁾,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi kiekvienas ES pilietis turi teisę laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje laikydamasis Sutartyse ir joms įgyvendinti priimtose nuostatose nustatytų apribojimų bei sąlygų ⁽⁴⁾;
- B. kadangi veiksmingas testavimas laikomas lemiamą priemonę siekiant sustabdyti SARS-CoV-2 ir susirūpinimą keliančių jo atmainų plitimą, nustatyti infekcijas ir apriboti izoliacijos ir karantino priemones ir kadangi jis ir toliau atliks pagrindinį vaidmenį sudarant palankesnes sąlygas laisvam asmenų judėjimui ir užtikrinant tarpvalstybinį vežimą ir tarpvalstybinį paslaugų teikimą pandemijos metu;
- C. kadangi siekiant stebėti epidemiologinę situaciją ir greitai nustatyti papildomų SARS-CoV-2 atmainų atsiradimą būtina turėti pakankamai testavimo ir sekos kaitos pajėgumų;
- D. kadangi Komisija pasiūlė Europos sveikatos sąjungai skirtą teisės aktų rinkinį;
- E. kadangi šių tyrimų prieinamumas ir įperkamumas valstybėse narėse labai skiriasi, ypač kai kalbama apie nemokamus tyrimus pirminės grandies darbuotojams, įskaitant sveikatos sektoriaus, mokyklų, universitetų ir vaikų priežiūros įstaigų darbuotojus;

⁽¹⁾ OL L 360, 2020 10 30, p. 43.

⁽²⁾ OL L 158, 2004 4 30, p. 77.

⁽³⁾ OL C 24, 2021 1 22, p. 1.

⁽⁴⁾ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje (OL L 158, 2004 4 30, p. 77).

2021 m. balandžio 29 d., ketvirtadienis

- F. kadangi Komisija pasiūlė sąveikiųjų skiepavimo, tyrimo rezultatų ir persirgimo liga pažymėjimų išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistemą, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu (ES COVID-19 pažymėjimą);
- G. kadangi COVID-19 pažymėjimas sudarytų palankesnes sąlygas ES piliečiams ir gyventojams laisvai judėti; kadangi daugelyje valstybių narių vis dar reikalaujama, kad prieš atvykdami arba atvykę į jų teritoriją asmenys būtų atlikę arba atliktų tyrimą dėl COVID-19 infekcijos;
- H. kadangi tuo metu, kai įsigalios reglamentas dėl ES COVID-19 pažymėjimo, ne visi ES piliečiai ir gyventojai bus paskiepyti dėl to, kad jiems dar nebuvo pasiūlyta skiepytis, arba dėl to, kad jie negali ar nenori skiepytis, ir todėl reikės kliautis tyrimo rezultatų ar persirgusios ligos pažymėjimais, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos laisvai judėti;
- I. kadangi remiantis Tarybos 2021 m. sausio 21 d. rekomendacija sudarytame tyrimų sąrašė nurodytas nukleorūgščių amplifikacijos (NRA) tyrimas yra neatskiriama numatytų ES COVID-19 pažymėjimų dalis;
- J. kadangi dėl tyrimų kainos, mažų garantijų darbo sąlygų ir ribotos prieigos prie teisinės apsaugos sezoniniams darbuotojams kyla ypatingų sunkumų, susijusių su tyrimais ir saviizoliacija visuomenės sveikatos naudai;
- K. kadangi COVID-19 neproporcingai paveikė pažeidžiamas gyventojų grupes, etnines mažumas, slaugos namų gyventojus ir apgyvendinimo paslaugas vyresniems žmonėms, neįgaliesiems ir benamiams; kadangi pažeidžiamiesiems gyventojams kyla didesnė rizika patirti finansinę diskriminaciją, kai jie neturi galimybės gauti nemokamų tyrimų;
- L. kadangi veiksmingas testavimas taip pat yra strategijos, kuria siekiama skatinti ekonomikos atsigavimą ir sudaryti sąlygas valstybėse narėse įprastai vykdyti švietimo ir socialinę veiklą, kad būtų galima visapusiškai naudotis pagrindinėmis teisėmis, esminė sudedamoji dalis;
- M. kadangi visos valstybės narės siūlo nemokamas vakcinas nuo COVID-19, tačiau tik kai kurios valstybės siūlo nemokamus tyrimus; kadangi kitų valstybių narių piliečiai ir gyventojai už COVID-19 tyrimus dažnai turi mokėti brangiau, todėl ši galimybė kai kuriems asmenims tampa nepasiekiamą ir kyla diskriminacijos dėl socialinės ir ekonominės padėties rizika;
- N. kadangi siekiant išvengti nelygybės ir diskriminacijos tarp paskiepytų ir nepaskiepytų ES piliečių ir gyventojų tiek tyrimai, tiek skiepimas turi būti nemokami;
- O. kadangi valstybės narės, reikalaujančios pateikti tyrimo dėl COVID-19 infekcijos įrodymą dėl laisvo judėjimo apribojimų, nustatytų siekiant apriboti COVID-19 plitimą, turėtų pripažinti valstybių narių pagal COVID-19 pažymėjimo reikalavimus išduotus tyrimo rezultatų pažymėjimus;
- P. kadangi aiški ir naudotojams patogi informacija apie esamus COVID-19 tyrimus ir, tais atvejais, kai nemokami tyrimai nesiūdomi, apie kainas visose valstybėse narėse turėtų būti prieinami vienoje vietoje;
- Q. kadangi testavimo pajėgumų trūkumas ir COVID-19 testavimo įperkamumo problema sukelia sunkumų veiksmingai reaguoti į pandemiją ir dideles kliūtis laisvai judėti ES tiek darbo, tiek poilsio ar šeimos susijungimo arba kitais tikslais;
- R. kadangi 17 mln. ES piliečių dirba ar gyvena ne savo valstybėje narėje ir kadangi daug milijonų gyvena periferiniuose ir pasienio regionuose ir turi reguliariai, netgi kasdien, kirsti sieną; kadangi šiuos piliečius taip pat neproporcingai paveikė sunkumai ir išlaidos, susiję su tyrimų atlikimu; kadangi dėl tyrimo ar karantino reikalavimų ir toliau atsiranda vėlavimų ir didėja tarpvalstybinio prekių vežimo ir tarpvalstybinių fizinių paslaugų teikimo sąnaudos;

2021 m. balandžio 29 d., ketvirtadienis

- S. kadangi kitiems keleiviams taip pat gali kilti įvairių kliūčių, įskaitant finansines kliūtis ir sudėtingus reikalavimus, nulemtus COVID-19 tyrimų reikalavimų;
- T. kadangi per dabartinę pandemiją buvo imtasi plačios apimties ir netgi išimtinių priemonių, kad būtų paremta plačioji visuomenė ir ES ekonomika;
- U. kadangi laisvas judėjimas iš esmės yra visų ES piliečių teisė ir krizės metu turi būti imamasi visų priemonių siekiant užtikrinti, kad visi europiečiai galėtų vienodai naudotis šia teise;
- V. kadangi Komisija visų valstybių narių vardu bendrai vykdė viešuosius vakcinų nuo COVID-19 pirkimus, taip užtikrindama prieinamumą ir mažesnes kainas visiems;
- W. kadangi Komisija 2020 m. gruodžio 18 d. pasirašė preliminarią sutartį su įmonėmis „Abbott“ ir „Roche“ dėl daugiau kaip 20 mln. greitųjų antigenų testų pirkimo, taigi pasirūpino, kad testai būtų prieinami visoms valstybėms narėms;
- X. kadangi išimtiniais atvejais (laikina) intervencija rinkoje yra reikalinga ir pagrįsta siekiant pašalinti laisvo judėjimo bendroje rinkoje kliūtis, užtikrinti sąžiningą konkurenciją ir būtiniausių produktų ir paslaugų teikimą;
1. ragina valstybes nares užtikrinti visuotinę, prieinamą, savalaikį ir nemokamą testavimą siekiant užtikrinti laisvo judėjimo ES teisę be diskriminacijos dėl ekonominių ar finansinių galimybių ES COVID-19 pažymėjimo kontekste, laikantis Parlamento įgaliojimų derėtis dėl pasiūlymo dėl skaitmeninio žaliąjo pažymėjimo ⁽⁵⁾ 3 straipsnio; pabrėžia finansinės diskriminacijos, kurią kitaip patirtų nepaskiepyti ES piliečiai ir gyventojai, kai bus įdiegtas ES COVID-19 pažymėjimas, grėsmę;
 2. ragina valstybes nares užtikrinti, kad tyrimai būtų nemokami, ypač pirminės grandies darbuotojams, įskaitant sveikatos priežiūros darbuotojus ir jų pacientus, taip pat mokykloms, universitetams ir vaikų priežiūros įstaigoms;
 3. ragina Komisiją ir valstybes nares nustatyti laikiną COVID-19 testų, kurie atliekami ne pirmiau išdėstytoje 2 dalyje nurodytomis aplinkybėmis ir ne tam, kad būtų gautas ES COVID-19 pažymėjimas, viršutinę kainos ribą;
 4. pabrėžia, kad ES COVID-19 pažymėjimai, išduodami remiantis NRA tyrimo rezultatais, neturėtų nulemti didesnės nelygybės ir socialinės atskirties; pabrėžia, kad būtina užtikrinti sąžiningą ir teisingą prieigą prie tyrimų;
 5. primygtinai ragina valstybes nares kol kas toliau taikyti Komisijos rekomendaciją (ES) 2020/1595 siekiant užtikrinti bendrą požiūrį ir veiksmingesnes tyrimų strategijas visoje ES ir visapusiškai įgyvendinti reglamentą dėl ES COVID-19 pažymėjimo, kai jis bus priimtas;
 6. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti pakankamą finansavimą ir dėti daugiau pastangų, susijusių su Reagavimo į ekstremaliąsias sveikatos situacijas institucijos (HERA) inkubatoriumi, siekiant sukurti novatoriškus neinvazinius vaikus ir pažeidžiamoms asmenų grupėms skirtus tyrimus, įskaitant atmainų tyrimus;
 7. pabrėžia, kad Komisija ir valstybės narės turėtų tvirčiau įsipareigoti saugoti savo piliečius ir gyventojus, kurių laisvo judėjimo teisė neturėtų priklausyti nuo jų socialinės ir ekonominės padėties;
 8. ragina Komisiją mobilizuoti savo lėšas siekiant sudaryti palankesnes sąlygas finansiniu požiūriu teisingai ir nediskriminuojant įdiegti sąveikų ES COVID-19 pažymėjimą;
 9. ragina valstybes nares ir Komisiją bendrai vykdyti diagnostinių testų rinkinių viešuosius pirkimus ir pasirašyti bendras sutartis su medicininės analizės laboratorijų paslaugų teikėjais siekiant padidinti COVID-19 tyrimų pajėgumą ES lygmeniu mastą; pabrėžia, kad reikia užtikrinti aukštą sveikatos srities viešųjų pirkimų skaidrumo ir kontrolės lygį; pabrėžia, jog itin svarbu užtikrinti, kad Komisija numatytų pakankamą biudžetą šioje dalyje nurodytai įrangai įsigyti, kad galėtų imtis greitų ir įtikinamų veiksmų;

⁽⁵⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0145.

2021 m. balandžio 29 d., ketvirtadienis

10. palankiai vertina tai, kad Komisija numatė lankstumo nuostatas, kad būtų galima sparčiau atlikti muitinės formalumus ir netaikyti PVM COVID-19 testų rinkiniams;
 11. ragina valstybes nares sudaryti galimybes sveikatos priežiūros specialistams ir parengtiems darbuotojams rinkti tyrimų rezultatus ir pranešti apie juos atitinkamoms institucijoms; pabrėžia tyrimų pajėgumų pritaikymo atsižvelgiant į naujausius epidemiologinius duomenis svarbą, taip pat pabrėžia, kad turėtų būti pranešama apie visus tyrimų rezultatus, net jei jie atliekami neakredituotuose tyrimų centruose ar vietose;
 12. ragina Komisiją paremti valstybes nares aktyvuojant skubios paramos priemonę, kad būtų padengtos su COVID-19 tyrimais susijusios išlaidos, prašant valstybių narių savanoriškų įnašų, užtikrinant papildomą išankstinėms pirkimo sutartims skirtą finansavimą ir užtikrinant, kad vakcinų būtų teikiamos nemokamai; tikisi, kad šios bendros pastangos įkvėps didinti nemokamo ES piliečių ir gyventojų testavimo prieinamumą;
 13. ragina Komisiją interneto svetainėje „Re-open EU“ pateikti aiškią informaciją apie COVID-19 tyrimų prieinamumą ir centrus visose valstybėse narėse ir greitai įdiegti programėlę, kuri padėtų naudotojams surasti arčiausiai esantį COVID-19 tyrimų centrą; ragina Komisiją užtikrinti, kad tokia informacija būtų lengvai prieinama per programų sąsają, kad kelionių organizatoriai galėtų lengvai dalytis šia informacija su savo klientais;
 14. primygtinai ragina valstybes nares padidinti tyrimų – nukleorūgščių amplifikacijos tyrimų ir greitųjų antigenų testų – pajėgumus ES, visų pirma pagrindiniuose transporto mazguose ir turistinėse vietovėse, įskaitant atokius ir salų bei pasienio regionus, naudojant mobiliuosius tyrimo padalinius ir dalijantis laboratorine įranga;
 15. ragina Komisiją padėti nacionalinėms valdžios institucijoms steigti testavimo centrus siekiant užtikrinti fizinį artumą;
 16. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Komisijai, Tarybai ir valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.
-